

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بدعت‌ها مانع تطبیق اسلام می‌شود

(ترجمه)

از عرباض بن ساریه رضی الله عنه روایت است که گفت: رسول الله صلی الله علیه وسلم نماز صبح را با ما اداء نمود بعداً روی خود را بطرف ما گردانیده و موعظه‌ی جامعی ایراد نمود که از اثر آن چشم‌ها اشک آلود گردیده و قلب‌ها در ترس و هراس افتیدند. گفتیم: یا رسول الله صلی الله علیه وسلم گویا این موعظه وداع نمودن از دنیا است، پس ما را نصیحت نما، فرمودند:

«أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ كَانَ عَبْدًا حَبَشِيًّا، فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ يَرَى بَعْدِي اخْتِلافًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِدِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ، وَإِنَّ كُلَّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ» (مسند أحمد)

ترجمه: شما را به تقوای (ترس از الله متعال) و اطاعت و فرمانبری (از امیرتان) سفارش می‌کنم هرچند بنده‌ی حبشی باشد. هرکس از شما بعد از من زنده باشد اختلافات بسیاری را مشاهده می‌کند، پس به سنت من و جانشینان هدایت یافته بعد از من تمسک جوئید و آن را محکم بگیرید و زن‌ها را از امورات ایجاد شده در دین بپرهیزید؛ چون هر نوآوری بدعت و هر بدعتی گمراهی است.

مفهوم حدیث

این حدیث شریف به اموری ما را آگاه می‌گرداند که بعد از وفات رسول الله صلی الله علیه وسلم در میان امت رخنه نموده است؛ در چنین حالتی رسول الله صلی الله علیه وسلم ما را توصیه به عمل کرد خودش نموده است، بناً حدیث به تقوی توصیه نموده که در حق نفس‌های مان از الله سبحانه و تعالی تقوا نماییم، و تقوا عبارت از دور داشتن نفس از واقع شدن در گناهان می‌باشد، آن گناهانی که بنابر خواهشات و هوای نفس صورت می‌گیرد و تقوا حاضر دیدن غضب الله سبحانه و تعالی را گویند. بنابر این رسول اکرم صلی الله علیه وسلم توصیه می‌نماید که شما از الله سبحانه و تعالی و از کسی اطاعت نمایید که امور مسلمانان را به عهده گرفته و شرع او سبحانه و تعالی را بالای مردم تطبیق می‌نماید، اگر چه آن شخص (حاکم) از رعیت در رنگ، پوست و حتی در شهر مختلف باشد؛ زیرا تا زمانی که مسلمانی حکم به اسلام امر می‌کند، بالای ما حق شنیدن و اطاعت نمودن و اجب بوده و فرق بین عربی و عجمی در امر اطاعت وجود ندارد. پس حکم یک امر الله سبحانه و تعالی بوده که از طرف انسان تطبیق می‌شود، اما اگر حاکم به غیر آن چه الله سبحانه و تعالی نازل نموده حکم نماید در این حالت شنیدن و اطاعت نمودن جایز نیست.

این حدیث واضح می‌سازد که، امت رسول الله صلی الله علیه وسلم شاهد روز های تاریکی بعد از وفات او خواهد بود، که آن از زمان او متفاوت می‌باشد، در آن قتل و خون ریزی و بدعت‌ها بوجود می‌آیند، که در این حالت، ما را رسول الله صلی الله علیه وسلم به چنگ زدن به سنت خود توصیه نموده است، آن سنتی که تنها به عبادات و یا معاملات خلاصه نمی‌شود، بلکه شامل همه‌ای احکام اسلام می‌گردد، مثل فکرة (مفاهیم اسلام) و طریقه (روش تطبیق احکام اسلام)، و هم‌چنان سنت شامل روش خلفای راشدین؛ زیرا آنها کسانی هستند که در راه و روش و منهج

او قرار گرفتند، اصحاب او صلی الله علیه وسلم مثل ستاره های هدایت هستند که ما به پیروی از آنها رهیاب می شویم، و از اخبار پوشیده ی پیامبر صلی الله علیه وسلم آگاهی میابیم.

در اخیر حدیث فوق، رسول الله صلی الله علیه وسلم ما را خبر می دهد که: از بدعت ها اجتناب کنیم؛ زیرا اصل آنها (بدعت ها) هوا و هوس های نفسانی افرادی اند که راه هدایت را گم کرده، حتی برای عقل خود حق ساختن احکام را قایل گردیدند، خود گمراه شده و دیگران را نیز گمراه نموده و از راه حقیقت دور گردیده اند، ایشان کسانی هستند که تراوش های فکری شان را بجای قوانین الله سبحانه و تعالی قرار می دهند، اینها همان کسانی هستند که رسول کریم صلی الله علیه وسلم از دور بودن از ایشان ما را توصیه نموده است، و این بدعت هلاکت بار برای امت می باشد.

پس ای مسلمانان! هرگاه نزد ما، راه و روش رسول الله صلی الله علیه وسلم و خلفای راشدین موجود باشد، پس چگونه ممکن است که ما در راهی برویم که افراد بشر طبق خواهشات نفسانی خود آن را تعیین کرده باشند؟!

والسلام علی من اتبع الهدی